

JUGOSZLÁVIA ELSŐ ÖTÉVES TERVE

Hebrang Andrija beszéde

I.

Nép képviselő társaim és társnőim! A szövetségi kormány letárgyalásra és jóváhagyásra terjeszti elő törvényjavaslatát a népgazdaság fejlődésének öt éves tervéről a JSzNK-ban.

Népeink Tito elvtárs vezetésével nagy győzelmet arattak a felszabadító háborúban a külső és belső ellenségek felett és megteremtették az új társadalmi és gazdasági berendezés minden előfeltételét.

Az új Jugoszlávia, a régihez viszonyítva, már a háboru utáni újjáépítés és építés rövid időszaka alatt alapjaiban megváltozott. Az örökölt romok, anarchia és feketetőzsdé: mindez nagyjából már a múlté. A háboru utáni újjáépítés és építés gyors irama, a népgazdaság átszervezésében és általános rendszerében elért nagy sikerek, továbbá társadalmi, egészségügyi és kulturális téren elért sikerek világosan kidomborítják a JSzNK, az új népi állam minden előnyét és fölényét a régi, tőkés és reakciós Jugoszláviával szemben. A gyakorlatban az új népi demokrácia kiállta a nagy próbát. Az új Jugoszlávia, mint a háboruban, ugy most a békében is megmutatja a világnak, hogy milyen gyümölcsöket hoz népeinek az igazán demokratikus uralom. A nyugati típusú demokrácia uralmával szerencsételtett népek nem dicsekedhetnek ilyen sikerekkel.

Jugoszlávia népeinek alkotó munkája és az újjáépítés és építés terén aratott győzelmeink világszerte lelkesedést váltanak ki minden igazi demokratánál és irigységet és gyűlöletet a világ minden országának reakciósainál.

Mi az, tulajdonképen, ami megváltozott országunkban és mi minden sikerünk, minden győzelmünk magyarázata?

Először: Megváltozott az uralom jellege. A hatalom, a kizsákmányolók és reakciók kezéből a nép kezébe ment át.

Szétzúztuk a régi államot, a dolgozó nép kizsákmányolóinak államát és felépítettük az új népi államot, a dolgozók érdekeit védő új típusú államot.

Másodszor: Megváltozott a közgazdaság parancsnokló szerveinek tartalma és társadalmi jellege. Elkérgettük a tőkéseket a közgazdaság vezető állásaiból, megszűnt kizsákmányoló tulajdonuk az iparban, bankéletben, földbirtokon és nagykereskedelemben. Így jött létre a közgazdaság szocialista jellegű vezetőszeke, mint a népuralom anyagi alapja. A közgazdaság állami szektorának megteremtése lehetővé teszi, hogy kiküszöböljük a gazdasági törvények vak hatását és áttérjünk a közgazdaság tudatos irányítására. Ma népi államunk, az új típusú állam, általános állami terv alapján irányítja az ország gazdasági és társadalmi fejlődését. A régi Jugoszláviában a bankárok és gyárosok, nagykereskedők és nagybirtokosok irányították a gazdasági életet, a maguk meggazdagodását tartva szem előtt. Ennek örökre befellegzett. Népi államunk úgy irányítja a gazdasági életet és annak építését, hogy a dolgozó ember gazdasági és politikai érdekeit és jólétének növekedését szolgálja. (Helyeslés).

Harmadszor: Megváltoztak a dolgozó nép kizsákmányolásán alapuló régi tőkés termelési viszonyok. Új szocialista termelési viszonyok alakulnak. Ezzel létrejönnek az anyagi és társadalmi előfeltételek annak megszüntetésére, hogy ember embert kizsákmányoljon.

Negyedszer: Megváltozott a gazdasági élet szervezeti formája. A közgazdaság vezető ágainak szocialista jellegével összhangban, a tervgazdálkodás szervezeti formáját ölti magára. A tervgazdálkodás kiszorítja a gazdasági törvények vak hatását és az öröklött anarhiát. A gazdaság szocialista ágazata kihat minden más szektorra és meghatározza az egész gazdasági élet fejlődési irányát.

Ötödször: Megváltozott a viszony a gyáripar és a dolgozó paraszt mezőgazdasága között. A régi Jugoszláviában a gyáripar kizsákmányolta a dolgozó paraszt mezőgazdaságát. A mezőgazdaságot alárendelték a kartellek, bankárok, gyárosok és nagykereskedők érdekeinek. Ez volt az alapvető oka annak, hogy a mezőgazdaság nem fejlődött és a dolgozó paraszt tönkrement. Ma a gyáripar és a mezőgazdaság kölcsönösen segítik és kiegészítik egymást.

Hatodszor: Megváltozott a kereskedelem és szerepe. A régi Jugoszláviában a gyáripar és a mezőgazdaság között állt a tőkés közvetítő: a kereskedő. Kizsákmányolta a dolgozókat és kétszeres hasznot zsebelt be, amikor felvásárolta a paraszttól mezőgazdasági termékeit és eladta neki a gyáripari termékeket. Ennek is örökre vége. A tőkés közvetítő helyét ma az állami, szövetkezeti és magán-kiskereskedelem foglalta el. Feladata az áruforgalom minél sikeresebb és minél kisebb költségekkel való lebonyolítása, a falu-gyáripari termékekkel való ellátása és a mezőgazdasági termékek felvásárlása.

Hetedszer: Megváltozott a pénz- és hitelrendszer. Az egyesült bank- és ipari tőke kíméletlenül kizsákmányolta falvainkat és a dolgozó parasztságot a hirhedt parasztadósságokba sodorta. Ennek is mindörökre vége. Falvaink ma felszabadultak a finánc-tőke kizsákmányoló és nyomorba döntő nyomása alól. Kiepill az olcsó állami hitelrendszer, amely elősegíti a mezőgazdaság és a dolgozó paraszt fejlődését.

Nyolcadszor: Megváltozott a nemzeti jövedelem megosztása. A régi Jugoszláviában a nemzeti jövedelem óriási része a hazai és külföldi tőkések zsebébe ment. Ezek a jövedelem nagyrészét haszontalan és pazarló életmódra fordították. Az élődsi egzisztenciák megszüntetésével és a terméketlen költségek nagyobb részének megszüntetésével lehetővé vált a nemzeti jövedelem új és igazságosabb megosztása a lakosság fogyasztási alapja, az akkumulációs alap és az állami tartalékalap között. A nemzeti jövedelem új elosztása biztosítja mind az akkumuláció gyors iramát, mind pedig a dolgozó ember anyagi és kulturális színvonalának emelését.

E változások, képviselőtársaim, alapjaikban megváltoztatták a dolgokat, embereket és viszonyokat. E változások magyarázzák meg sikerünket is. Népeink sötét és nehéz napokat élnének át, ha a háboru után valami szerencsétlenség folytán a nyugati demokráciát erőszakolták volna rájuk. E változások következtében hazánk munkásosztályának és minden dolgozó emberének hallatlan lelkesedését, politikai tevékenységét, áldozatkészségét és alkotó lendületét tapasztaljuk. A dolgozó nép, felszabadulva a nemzeti és osztályelnyomás alól, zárt sorokba tömörült a jobb és boldogabb jövő kiépítéséért folyó harcban. (Taps).

Mind e változások együttesen lehetővé tették a gyors ujjáépítést és első öt éves tervünk kidolgozását népgazdaságunk fejlesztésére a JSzNK-ban. Szükségtelen bizonyítani, hogy az említett tények megdönthetetlen erővel és világosan igazolják a Tito néptárs vezetése alatt álló szövetségi kormány politikájának helyességét.

II.

A régi Jugoszlávia gazdasági és műszaki elmaradottsága

A régi Jugoszlávia és a fasiszta megszállás súlyos gazdasági, műszaki és kulturális elmaradottságot hagyott ránk örökségül. Innen van az a nyilvánvaló aránytalanság haladószellemű társadalmi, politikai és állami felépítményünk és a maradt gazdasági alap között. Ismeretes, hogy a maradt gazdaság és technika gyengeséggel, függőséggel, anyagi nyomorral és alacsony kultúrszínvonallal jár. Jugoszlávia népei nem nyugodhatnak bele ilyen életkörülményekbe. Emberhez méltó, jómódu és kulturált életet akarnak élni. Az ilyen élet megteremtéséhez azonban mielőbb meg kell szüntetnünk az aránytalanságokat, haladószellemű társadalmi és politikai felépítményünk és a maradt gazdasági alap között. Az öt éves terv megoldja ezt a kérdést.

Melyek gazdasági elmaradottságunk és gyengeségünk legfőbb jelei? Gyáriparunk termelőképessége gyengén fejlett és műszakilag nagyrészt maradt. Alapja nyersanyagok tekintetében nem volt kellően kifejelesztve. Drágán termel a kezdetleges technológiai termelési folyamat miatt. Különösen fejletlen a nehézipar. 1939-ben az A termelési csoport (termelőeszközök termelése) az össz gyáripari termelésnek mindössze 43 százalékát termelte. Az A csoport ilyen alacsony részlege a gyáripari termelésben jellemző minden iparilag fejletlen országra. Ez nálunk is az alapvető gyengeség, mert hiszen a nehézipar a gazdasági élet és az ország véderejének gerinccé. Gyáriparunk a háború előtt megközelítőleg sem tudta kielégíteni az ország szükségleteit, termelőeszközök és fogyasztási eszközök terén. A gyáripari termelés az össztermelésben 1939-ben csupán 45 százalékot, vagy fejenként 3.378 dinárt tett ki. Ez kényszerített bennünket arra, hogy kivigyünk nyersanyagunkat és élelmiszereinket és behozzunk mindenfajta ipari terméket. A behozatal értékének 86 százaléka 1940-ben ipari termékekből állott.

A háború előtt Jugoszlávia ipar tekintetében Európa legelmaradottabb országai közé tartozott. Lakosonkénti termelése 1939-ben így oszlott meg:

Szén: 389 kg. Románia és Bulgária előtt állottunk.

Vas: 6 kilogramm. Jugoszlávia és Románia együttesen tartották az utolsó helyet.

Acél: 15 kg. Utolsóelőtti helyen álltunk. Mögöttünk csupán Románia állott 13 kg.-al.

Villanyáram: 71 Kilowattóra. Mögöttünk csak Bulgária maradt 42 kWh-val.

Kőolaj: 0,06 kg. Utolsó helyen álltunk.

Cement: 42,5 kg. Mögöttünk csak Magyarország maradt 26 és Csehszlovákia 18 kg.-al.

Ez a helyzet gyáriparunkban. Nem jobb azonban a helyzet a mezőgazdaságban sem. Itt is a semmiképen sem írgylésreméltó utolsó helyen állottunk. Mezőgazdaságunk jellegzetessége a föld maradt, kezdetleges megművelése és a hektáronkénti hozam alacsony színvonala.

A hektáronkénti hozam átlaga ilyen volt:

Buza: 11,3 métermázsza. Mögöttünk csak Románia állott 9,1 métermázsával.

Burgonya: 61 mm. Az utolsó helyen állottunk Európában.

Cukorrépa: 180 mm. Mögöttünk csupán Románia maradt 91 q-al.

A szántóföldeknek mindössze 7 százalékán termeltünk ipari és takarmánynövényeket. Utolsó helyen állottunk.

Mütrágyahasználat a hektáronkénti felületen 0.3 kg.. Az utolsó helyet foglaltuk el.

Tejtermelés tehénenként évente 900 liter. Az utolsó helyre szorultunk.

Buzatermelés lakosonként 155 kg. Magyarország és Bulgária mögött álltunk.

Ez azonban még nem minden. A régi Jugoszlávia a minden tőkés országra érvényes aránytalan egyetlen fejlődés törvénye szerint fejlődött. Ennek következménye az egyes népköztársaságok gazdasági és kulturális fejlettségében mutatkozó nagy különbség és az egész gazdasági életben mutató durva aránytalanságok. Megtaláljuk ezt az egyes termelési ágakban is: a bányászatban, gyárparban, mezőgazdaságban és a közlekedésben, a gyáripari és mezőgazdasági termékek kínálatában és keresletében s a többiben. Nagy az aránytalanság a népgazdaság egyes ágai között is. Egyike a legfontosabb aránytalanságoknak, mint gazdasági elmaradottságunk következménye, a gyáripar és a mezőgazdaság közötti aránytalanság.

III.

Az iparosítás

Az öt éves terv kidolgozásakor szem előtt kellett tartanunk mind ezeket a tényeket. A tervkészítés főfeladata összhangot teremteni a közgazdaság minden ágában s elemében. E nélkül nem lehetséges a tervszerű fejlődés. Öt éves tervünk javaslata oldja meg ezt a feladatot. Előírányozza a fennálló aránytalanságok kiküszöbölését az egyes ágakban, a különböző ágak között és az egész gazdasági életben. Tervünk szerint egy magasabb fokozatig kell megteremteni az összhangot a gyáripar és mezőgazdaság, a nehéz- és könnyűipar, a kereslet és kínálat viszonyában. Az öt éves terv minden vonatkozásában felöleli az élet minden problémáját. Megállapítja a gyáripar, közlekedés, mezőgazdaság, kézműipar, közoktatás, kulturális és egészségügyi intézmények fejlődésének határozott vonalát és konkrét feladatait. Az öt éves terv a feladatok és intézkedések részletesen kidolgozott programja a gazdasági és műszaki elmaradottság kiküszöbölésére és országunk átalakítására, haladó, iparilag fejlettségre és erős népi állammá.

A JSzNK gazdasági élete, fejlődésének öt éves terve ezeket a főfeladatokat tűzi ki:

1. Felszámolni a gazdasági és műszaki elmaradottságot;
2. fokozni és megszilárdítani az ország gazdasági és véderejét;
3. Megszilárdítani és továbbfejlesztetni a közgazdaság szocialista szektorát és a belőle eredő új termelési viszonyokat;
4. felemelni mindhárom gazdasági szektor dolgozóinak általános jólétét.

Ezen óriás feladatok megvalósítására 278 milliárd 300 millió dináros beruházásokat irányoztunk elő.

Hogy felszámolhassuk gazdasági és műszaki elmaradottságunkat, korszerű műszaki alapon iparosítanunk és villamosítanunk kell hazánkat: száz és száz új gyárat és új villanytelepek tucatjait kell építenünk, új bányákat kell feltárnunk, korszerűvé kell tennünk és ujjaszerveznünk a régi vállalatokat és bányákat. E téren körülbelül 120 milliárd dinár beruházást eszközölünk. Az ipari termelés értéke 1951-ben ötszörösen emelkedik az 1939 évvel szemben, vagyis lakosonként 3.378 dinárról 10.625 dinárra emelkedik. Jelentősen növekedik a gyáripari termelés része az össztermelésben. Ez a rész az 1939 évi 45 százalékról 1951-ben 64

százalékra emelkedik. Ez kétségtelenül nagy és jelentős ugrás lesz iparunk fejlődésében. A gyáripari termelés szerepének általános növekedése az össztermelésben nagyon fontos. Ez azonban nem minden. Van valami, ami még fontosabb gazdasági és politikai fejlődésünk szempontjából. Ez az, hogy gazdaságunk szocialista szektora más szektoroknál gyorsabb iramban fejlődik és megerősödik. 1951-ben, az öt éves terv szerint, a termelés összértéke a háboru előtti termelés értékének 2.4-szeresére emelkedik, a szocialista szektor termelésének értéke pedig majdnem ötszörösre.

Minden ország gazdasági és védőereje a nehézipartól, különösen a feketefém-kohászatától és a gépipartól függ. Ezért legfontosabb feladatunk, ami lehetővé teszi minden más feladatnak a megoldását az, hogy kiépítsük a kellőképp erős és műszakilag korszerűen felszerelt nehézipart. A nehézipar kifejlesztése nélkül nem is gondolhatunk arra, hogy iparunk más ágait ellássuk korszerű gépekkel, berendezésekkel, készülékekkel és szerszámokkal. E nélkül nem gondoskodhatunk közlekedésünk, mezőgazdaságunk és hadseregünk műszaki felszereléséről. A nehézipar kiépítésével megteremtjük a műszaki termelési alapot minden iparág átalakítására és műszaki felszerelésére. Ezzel felszámoljuk az A csoport alacsony termelékenységét, minden ország elmaradottságának és gyengeségének jellegzetes bélyegét. A nehézipar illoirányzott kiépítése révén jelentősen megváltozik a viszony az A termelési csoport (termelőeszközök termelése) és a B csoport (fogyasztási cikkek termelése) között. Az A csoport termelését az 1939-es összgyáripari termeléshez viszonyított 43 százalékról 1951-ben 57 százalékra kell emelni. Ennek rendkívüli jelentősége van további fejlődésünk szempontjából.

Az öt éves terv egész sor új iparág kiépítését irányozza elő. A legfontosabbak közé tartozik a villamosipari nehéz- és közepszerszámgépipar, nehéz mozdonyok és vagonok, nagy gőzkazánok, vıziturbinák, tehergépkocsik, traktorok, nagyobb mezőgazdasági gépek, emelődaruk és egyebek ipara. Az 1939-es termeléshez viszonyítva a fémipari termelés majdnem 7-szeresre, az épületanyaggyártás 8-szorosra, a vegyipari termelés 9-szeresre, a villamossági ipar termelése több mint 10-szeresre emelkedik. A korszerű gépek elfoglalják a kezdetleges szerszámok és eszközök helyét, kiszorítják a használatból az elavultakat, vagy túlságosan elhasználtakat, kiüzik a maradi munkamódszereket és szervezetet. Ez hatalmas mértékben megnöveli a munka termelékenységét és csökkenti a termelési költségeket.

Villamosítás: Az ipar kiépítésének ez a programja megköveteli az ország villamosítását. Öt év alatt 30 milliárd dinárt fektetünk be a villamosításba. Az ország eddig fékezetlen és kihasználatlana vízi erőit korszerű és hatalmas erővé alakítjuk át. A vízi villanyközpontok és a kiegészítő hőhajtású villanytelepek egész sorának kiépítésével jelentősen emelkedik az olcsó áramtermelés. Távfvezetékkel keresztül-kasul szőjük az országot és ezek elvezetik az áramot a központokból, hogy hajtssa gyárainkat, vonatainkat, gépeinket, készülékeinket és világítson falvainkban és városainkban. Az öt éves terv 1951-ben 4 milliárd 350 millió KWH termelését, vagyis az 1939 évi termelés 4-szeresére való növelését irányozza elő. A háboru előtti 71 KWH-ról a lakosonkénti áramtermelés 272 KWH-ra emelkedik. Ezzel sokakat megelőzünk, akik ma még előttünk járnak.

Bányászat: Országunknak eddig nagymennyiségű szénre, vasra, acélra, rézre, alumíniumra volt szüksége. A jövőben még többre lesz szükségünk ahhoz, hogy kielégíthessük a nagyarányú beruházási építkezések szükségleteit, gyáraink, közlekedésünk megnövekedett termelő-

képességét és lakosságunk növekvő szükségleteit. Több mint 30 milliárd dinár beruházást végzünk a bányászat és fekete fémipar kiépítésére. Korszerűvé tesszük a régi bányákat és újakat tárunk fel, kifúrjuk a földet és új kőolajforrásokat furunk, kohókat, acél- és hengerműveket építünk. Pótoljuk az országunkban még ma is annyira érezhető nagy hiányt ezekben a termékekben. Az öt éves terv a szén és kokszt kitermelésének az 1939 évi 6 millió tonnáról 16.5 millió tonnára, vagyis 1951-ig 2.5-szeresre, a kőolaj kitermelését 1000-ról 450.000-re, vagyis 450-szeresre, a vasércét 613 ezerről 1.5 millió tonnára, vagyis 2.5-szeresre, a nyersvasét 101 ezer tonnáról 550.000 tonnára, vagyis 5 és félszeresre, az acél kitermelését 235 ezerről 760 ezer tonnára, vagyis több mint háromszorosra való emelését irányozza elő.

A kitermelés a 1939 évihez viszonyítva 1951-ben fejenként így emelkedik:

szénnél 389-ről 1031 kg-ra, vagy 265%-kal;

acélnál 15 kg-ról 48 kg-ra, vagy 320%-kal;

alumíniumnál 0.1 kg-ról 0.8 kilogrammra, vagy 800 százalékkal.

Élelmezési és könnyűipar. Az öt éves terv helyesen oldja meg a viszonyt a könnyű és nehéz, valamint az élelmezési ipar között is. Országunknak több szénre, villanyerőre, acélra, különböző gépekre, villamosági berendezésre, kompresszorra van szüksége. Ez kell azonban látnunk a minden erejünkkel az öt éves terv megvalósításán fáradozó dolgozóinkat nagyobb mennyiségű és jobb minőségű kötött és szövött áruval, élelmiszerral, üveg és vasáruval és egyéb házi szükségleti cikkekkel. Öt éves tervünk ezért előirányozza új gyárak építését a könnyű és élelmezési iparban és a régi gyárak korszerűsítését is. Az élelmezési és könnyű iparban közel 24 milliárd dináros beruházást eszközölünk és 1951-ig messze túlszárnyaljuk az 1939 évi termelést.

Rendezi az öt éves terv iparosaink helyzetét is. Pontosan meghatározza a vonalat és a feladatokat. A dolgozó iparost be kell kapcsolnunk a termelési és kiépítési tervbe, el kell látnunk nyersanyaggal és szerszámmal. Képességeik, szakképzettségük és ügyességük nagyon hasznos lesz számunkra. Nagyon sok szép és hasznos dolgot készítenek majd. Termelésük és szolgáltatásaik értéke 1951-ig az 1939 évinek 1.5-szeresére emelkedik.

Az öt éves terv megvalósításáért folyó harcban győzedelmes nagy csatát vívunk a közszükségleti cikkek hiánya terén is. Ezzel biztosítjuk az alapszükségletek kiegészítését és tesszük szebbé és gazdagabbá az életet. (Taps).

Közlekedés. Az öt éves terv megvalósítása nagymértékben növeli országunk gazdagságát. Több villanytelepünk, gyárunk, bányánk lesz. A paraszt földje többet terem. Nagyobbak lesznek városaink és újak is kiépülnek. Több iskola, színház, mozi, kórház, sanatórium, üdülőtelep lesz. Nagyobb mennyiségű élelmet, nyersanyagot és kész terméket szállítanak. Az emberek többet utaznak majd. A közlekedés kiépítésével meg kell teremteni az összeköttetést a városok, falvak, túrista helyek és minden gazdasági és politikai központ között. A közlekedésnek összeköttetést kell teremtenie a gyár és a nyersanyagforrás, továbbá az ipari termékek fogyasztói között, országunk és a külföld között, biztosítva az áru és emberek zavartalan szállítását.

A közlekedés kiépítésére 72 milliárd 600 millió dinár összegű beruházást szántunk. Befejezzük a megrongált épületek, hidak, vasutak, vasúti park, hajók, kikötők, utak újjáépítését, új vasutvonalakat, épületeket, vagonokat, hajókat, utakat és autótutakat építünk. Gazdaságosabbá tesszük a közlekedést, olcsóbbá szolgáltatásait és biztosítjuk a közlekedés

minden ágazatának tervszerű és kiegészítő együttműködését. 780 rend-behozott, vagy új mozdonyt, 2.930 utaskocsit, több mint 29.000 tehervagont és 365 szolgálati kocsit teszünk üzemképessé és hozunk forgalomba. Befejezünk és kiépítünk 1.900 km új vasutvonalat. Vasutaink 1951-ben majdnem 3-szor annyi árut és 1.5-szer annyi utast szállítanak mint 1938-ban.

Felújítjuk és kiépítjük kereskedelmi tengerészetünket 600.000 BRT-ra, újjáépítjük és kibővítjük kikötőinket és megnagyobbítjuk operatív tengerpartunkat az Adriánkon. A tengeri közlekedés 1951-ben körülbelül 2-szer annyi árut és 2,5-szer annyi utast szállít majd, mint 1939-ben.

Felújítjuk és továbbépítjük folyamhajózásunkat, légi és autóforgalmunkat és teljesítőképességüket messze a háború előtti fölé emeljük.

Építéset: Beruházási építkezésünk programja rendkívül nagy. Nagyon sok különféle építőanyagra lesz szükségünk a gyárak, villanytelepek, raktárak, hidak, vasutak, lakóházak és középületek, közművelődési, egészségügyi és kulturális intézményeink építéséhez. Az eddiginél több cementre, vasra, téglára, üvegre, épületfára lesz szükségünk. Az építőanyag ipar kiépítésének beruházási költségei meghaladják a 4.5 milliárd dinárt. Az építőipar termelése a háború előtti 8-szorosára emelkedik.

Ezt az anyagot építményekké kell átalakítani. Meg kell tanulnunk gyorsabban, jobban és olcsóbban építeni és fel kell számolnunk a kezdetleges, lassu és pazarló építkezési módokat. Bevezetjük a házak ipari építését, az építőgépek széleskörű használatát és a durva munkák gépesítését. Ugyancsak takarékoskodnunk kell az építési anyaggal és átterni az újfajta építőanyagok használatára.

A beruházások a lakóházak és középületek építése terén 37 milliárd dinárt tesznek ki. Újjáépítjük a lerombolt falusi és városi épületeket, munkástelepeket létesítünk és 15 millió négyzetméternyi lakófelületet építünk.

7 milliárdos beruházást szánunk városaink szépítésére és rendezésére. Szébbek lesznek az utcák és parkok, jobb a városi közlekedés. kiépülnek a vízvezetékek és csatornahálózatok, lesz utcai világítás, közfürdő és mosóda.

IV.

A földművelés

Az ötéves terv különösen nagy figyelmet szentel a dolgozó parasztnak és a földművelés fejlődésének. Az iparnak — mint a termelés legmagasabb tehnikai és szervezeti formájának — kétségtelenül vezető és döntő szerep jut minden ország gazdaságában. Ezt csak a népámitók és tudatlanok tagadhatják. Mégis, amikor elismerjük az ipar vezető szerepét, távoláll tőlünk az a szándék, hogy mostohán bánjunk a földműveléssel. Egyaránt közel áll szívéinkhöz a földművelés és az ipar. Gazdaságunknak azon két ágazata ez, amelyek egymást kölcsönösen kiegészítik és segítik. Egyik sem fejlődhet jelentősen, ha a másik elmarad. Bizonyítják ezt a régi Jugoszláviáról fentebb ismertetett adatok is.

Az új Jugoszláviában alapjaiban megváltozott a viszony az ipar és a dolgozó paraszt földművelése között. Azelőtt a tőkés ipar kizsákmányolta a parasztot. Ennek végetvetettünk. Szociálista iparunk feladata az, hogy segítse a földművelés fejlődését, ellássa a parasztot mezőgazdasági szerszámokkal, gépekkel, műtrágyával, védőanyagokkal a rosvények számára és fogyasztási cikkekkel. A földművelés feladata viszont az, hogy feljavítsa és magasabb színvonalra emelje a termelést,

biztosítsa a lakosság élelmezését és az ipart ellássa nyersanyaggal. Ma tehát, az új Jugoszláviában, csak a nép ellenségei törekedhetnek arra, hogy szembeállítsák egymással a falut és várost, földművelést és ipart, dolgozó parasztot és munkást.

Mezőgazdaságunk technikai felszerelése nyomorúságos volt. Évente mindössze 200 vagon mészsodratot (calcium cianamid) használt, vagyis a hazai termelésnek alig 5—10 százalékát. A többi 2—4.000 vagon külföldről szállították.

Hiányos és maradi eszközökkel felszerelt, mindenfajta kizsákmányolásnak kiszolgáltatott és tudatlanságban tartott dolgozó parasztunk kezdetlegesen gazda volt. Innen ered földje gyenge hozása, kis jövedelme és nélkülözéstele élete.

Az öt éves terv anélkül, hogy érintené a paraszt magántulajdonát a föld felett, kidolgozott tervet nyújt a földművelés kiemelésére elmaradottságából. Ecéltől 1951. végéig 19 milliárd 400 millió dinár beruházást eszközölünk. A népamítók, ha nem is kiabálnak, de mindenesetre arról sutognak majd, hogy ez a földművelés háttérbe szorítását jelenti. Ezért hát felsorolok még néhány számot. 13 milliárd 204 millió dinár ipari beruházást végzünk még közvetve a földművelés javára. Ez összesen 32,5 milliárd dinárt tesz ki. A 13 milliárd 200 millió dinárból körülbelül 940 millió dinár megy a földművelés számára termelő vegyipar 840 millió dinár a mezőgazdasági szerzsám és gépgyár kiépítésére és körülbelül 11,5 milliárd dinár a mezőgazdasági termékeket feldolgozó élelmezési ipar kiépítésre.

Az öt éves terv földműveseink jobb technikai felszerelését, elegendő műtrágyával, növényvédő szerekkel és állati gyógyszerekkel való ellátását irányozza elő. Iparunk 1951-ig 3 milliárd dinár értékű mezőgazdasági gépet és földműves szerszámot, 2 milliárd 100 millió dinár értékű műtrágyát és 1 milliárd 600 millió dinárért növényvédő szereket termel a mezőgazdaság számára.

Ez jelentékenyen elősegíti mezőgazdasági termelésünk fejlődését. Az öt éves terv szerint 1951-ig az 1939 évi 63,3 milliárdról 1951-ben 96,7 milliárd dinárra emelkedik és a háború előtti termelés értékét 52%-kal növeli. A kenyérgabona hozamát 1951-ig 15%-kal, a kukoricáját 20%-kal, az ipari növényekét 8—30%-kal kell a háború előtti hektáronkénti termeléssel szemben növelni.

A terv sokoldalú és beható intézkedésekre kötelez bennünket, hogy biztosíthassuk a korszerű mezőgazdasági technikai módszerek alkalmazását a földművelésben, fokozzuk a föld hozamát és megjavítsuk a földművelés és állattenyésztés termékeinek minőségét. Földjeink termékeinyebbek, állataink egészségesebbek és termékeinyebbek lesznek.

Nagyon hasznos lesz földműveseink számára a földművelés és állattenyésztés tudományos kutatás munkája a földművelés és állattenyésztés termelésének körzeterkénti beosztása, az ipari növények termelésének fokozása, új ipari növények és délszaki növényzetek termelésének bevezetése, 800.000 hektár terület kiszáritása, illetve öntözése, a fennálló öntözési módszerek megjavítása és a mezőgazdasági gépállományok technikai és szervezési segítsége.

Az öt éves terv kötelezi az állami földbirtokokat, hogy a parasztgazdaságokat és földmégmunkáló szövetkezeteket minőségi magvakkal, gyümölcsfával és szőlővesszővel és tenyészállatokkal lássák el.

Nagy figyelmet fordítottunk a földmégmunkáló szövetkezetekre is. Messzemenő anyagi, szervezeti és szaktanácsbeli segítségben részesülnek, hogy mielőbb mintagazdaságokká válhassanak.

Végül megemlítem: az állam magára vállalja a kötelezettséget, hogy a dolgozó parasztnak messzemenő anyagi és szakértői segítséget, továbbá ipari termékekkel való jobb ellátást biztosítson és megvédje a kizsákmányolástól. Mindezen intézkedéseknek az a célja, hogy fejlessze mezőgazdasági termelésünket és parasztságunk anyagi és kulturális színvonalának felemelését. (Taps).

Mint láthatják, társaim, az állam az öt éves tervvel nagyon nagy, sokoldalú és nehéz kötelezettségeket vállalt a dolgozó parasztsággal szemben.

Ez viszont a parasztságot is kötelezi az állammal szemben. A parasztság egy része, különösen a gazdag parasztok még mindig nem fogták fel helyesen a hazánkban beállott nagy változásokat és kötelezettségeiket az állam iránt. Egyesek teljesen rendjénvalónak tekintik, hogy az állam gondoskodik szükségleteikről, ellátja őket ipari termékekkel, törődjön vele, hogy minél több jusson e termékekből és azok minél olcsóbbak és jobbak legyenek. Amikor azonban az ő kötelességükről van szó az állam iránt, mint például a gabonabeszolgáltatásnál, akkor jajgatnak, vagy ki akarják játszani. Népi államunk teljesíti a parasztság iránti kötelességét. A jövőben még nagyobb mértékben megteszi ezt. Éppen ezért a parasztságnak is pontosan és idejében kell teljesítenie az állam iránti kötelességét. A kötelességek kölcsönös teljesítése nélkül nem haladhatunk előre és nem építhetjük ki országunkat. A tervgazdaság fegyelmet s azt követeli, hogy a kötelezettségeknek pontosan, a terv szerint eleget tegyenek. Enélkül nem fejlődhet se iparunk se mezőgazdaságunk. Az önkény és a terv összeegyeztethetlen fogalmak.

V.

Tehnika

A régi Jugoszlávia technikai tekintetben is utolsó helyen állott Európában. Az idegen tőke megakadályozta műszaki fejlődésünket, hogy függjünk tőle. A hazai kartellek is hozzájárultak a technikai elmaradottsághoz. Nemcsak földművelésünk felszerelésében szerepeit a faeke. Iparunkban is vannak műszaki szempontból olyan modern felszerelések, mint a faeke a földművelésben és a faekének megfelelő munkamódszer. Sokmindenben elviharzottak felettünk a századok és technikai forradalmak. Az Idría higánybánya Szlovén tengervíziárán egészen hazánk felszabadulásáig a Napoleon korából származó felszerelést használta. A Jezorina bánya Koszmetben 8.200 tonna kromot termelt ki évente pusztán kézzel. Az ércet hat kilométeren lovak vitték tehernyerges és onnan 25 kilométeren ökrösszekerek a vasutállomásig. Egyes kohóink 200 munkással 24 óra alatt 100 tonna nyersvasat termeltek ki. A modern kohók ugyanennyi idő alatt 45 emberrel 500 tonna nyersvasat termelnek. Egy villanymotor előállítási ideje a szubotici Szever gyárban 20-szor hosszabb ideig tartott, mint amennyi ideig egy modern felszerelésű gyárban tart. A jajcei Elektro-Boszna vállalat legfontosabb villamosági vegyi üzemünk közé tartozik. Itt uttörő felfedezésekre bukkantak a villamos-vegyészet terén (ferrosilícium). A gyárhoz szükséges áramot szolgáltató vízi villanyerőmű facsatornákon keresztül kapja a vizet. Az áramot nagysúlyú és nagytömegű meztelen rézhuzalokkal vezetik el földalatti csatornán keresztül, ahelyett, hogy korszerű magasfeszültségű kábellel vezetnék, ami 300-szor olcsóbb volna a mostani berendezésnél. A fémiparban nem volt szériagyártás. Termelése kézműipari jellegű volt.

A technológiai terén is nagyon elmaradtunk. A műszaki mérések és

a technológiai folyamatok ellenőrzése az iparban kivételes eseteknek számítanak. Általában a szemmértékre bizzák.

Az öt éves terv hadatüzen a technikai kezdetlegességnek és elmaradottságnak hazánkban. Meghatározza a műszaki haladás és fejlődés irányát. Az iparosítás korszerű technikai alapon történik. A korszerű tudomány és technika vívmányai minden téren gyakorlati alkalmazást nyernek. Az elmaradt, elavult technikát és kezdetleges munkaszervezetet kiszorítják új, korszerű gépek és műszaki berendezések, új technológiai folyamatok a termelésben, új haladószellemű munkaszervezés. Tudósaink, mérnökeink, technikusaink, felfalálóink, utítóink és gazdasági vezetőink számára a munkalehetőségek tág tere nyílik.

Az öt éves terv új ipari ágak és újfajta iparok kiépítését irányozza elő. Megvalósítjuk az egyöntetűséget (tipizáció) és a szériagyártást. Kombinátokat építünk a nyersanyag mindenoldali teljes kihasználására és új nyersanyagalapokat fejlesztünk ki az ipar különböző ágai számára. A nyersanyagokat érszerűen és beosztással használjuk ki. Számos eddig használt nyersanyagot új hazai nyersanyaggal helyettesítünk, új anyaggal és hulladékkal. Számos értékes új terméket gyártunk, mint: kokszt, szintetikus fűtőanyag, minőségi acél, forrasztás nélküli cső, különböző gépek, mindenféle vegyszerek, gumi, műfonál, vitaminok. Az öt éves terv felveti a technikai problémákat és technikai feladatokat a gazdaság minden ágában. Felöleli a fém és viliamosság ipart, a vegyi, építészeti, élelmezési, textil ipart, mezőgazdaságot és közlekedést. Az öt éves terv technikai programjának megvalósítása valóságos műszaki fordulamat jelent majd hazánkban.

VI.

Általános gazdasági terv és a népköztársaságok tervei

A szövetségi Alkotmány előírásainak megfelelően az öt éves terv javaslata a JSzNK gazdasági egységén alapul. Csak az egész ország fejlődésének és alapfeladatainak irányát meghatározó általános gazdasági terv biztosíthatja az összhangot a népgazdaság minden ágának és elemének fejlődésében. Az egységes terv hiánya elkerülhetetlenül nagy aránytalanságokra vezetne az egyes gazdasági ágak, az egyes népköztársaságok között és az országban, mint egészben. Ebben az esetben a termelőerők helytelen megosztása alakulna ki, bonyodalmak és zavarok merülnének fel minden téren.

Az egységes gazdasági terv nem áll ellentétben a gazdaság megosztásával a szövetségi és népköztársasági jelentőségű gazdaság között. Nem nyirbálja meg a köztársaságok gazdasági önállóságát. Az általános gazdasági terv meghatározza a feladatokat az egész országra, összhangot teremt a szövetségi és köztársasági jelentőségű gazdaság fejlődése között és megteremti a termelőerők helyes elosztását. Öt éves tervünk előírja a népköztársaságok gazdaságának minimális feladatait. E feladatok meghatározásánál figyelembe vettük az egyes köztársaságok jelenlegi gazdasági, fejlettségi fokát, szükségleteit, nyersanyagforrásait, fogyasztóterületét és az egyéb elemeket. A népköztársaságok főfeladatainak meghatározásával az öt éves terv senkinek sem köti meg a kezét, nem korlátozza a kezdeményezést. Az egyes népköztársaságok saját öt éves tervük kidolgozása során, az ezen tervben lefektetett általános vonal érinzése nélkül, lehetőségeik szerint kiszélesítik és gyakorlatilag túlszárnyalják az adott feladatokat.

Az öt éves terv javaslata gazdasági téren is konkrétan kifejezésre juttatja a Szövetségi Kormány helyes nemzetiségi politikáját. Népeink

testvérisége és egysége üres szólam maradna, ha a terv nem irányozna elő intézkedéseket a nagy gazdasági és kulturális különbségek megszüntetésére az egyes köztársaságok fejlődési fokában.

A régi Jugoszláviában ez másképp volt. Ott az ipari termelés fejlődési irama az egyes országokban a nagyszerb burzsoázia nemzeti elnyomó politikája szerint alakult.

Az ipari fejlődés irama egész Jugoszláviában és az egyes országokban így nézett ki:

	1929	1939
Jugoszlávia	100	120
Szerbia	100	144
Horvátország	100	107
Szlovénia	100	110
Bosznia és Hercegovina	100	111
Macedonia	100	92
Crnagora	100	111

Az egyes népköztársaságok fejlődési irama az öt éves tervben így alakul ki:

Beruházások:

	1946	1951
Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság	100	516
Szerbia Népköztársaság	100	439
Horvát Népköztársaság	100	466
Szlovén Népköztársaság	100	368
Bosznia és Hercegovina Népköztársaság	100	721
Macedon Népköztársaság	100	800
Crnagora Népköztársaság	100	775

Az ipari, bányá és villanygazdasági termelés értékének növekedése:

	1939	1951
JSzNK	100	494
Szerb Nk.	100	417
Horvátország	100	452
Szlovénia	100	366
Bosznia és Hercegovina	100	1054
Macedonia	100	2633
Crnagora	100	1100

A beruházások nagyobb százaléka és az általános átlag feletti termelés gyorsabb fejlődési irama jelentékenyen csökkenti a fennálló különbséget a gazdaságilag és kulturálisan elmaradott és haladottabb köztársaságok között. A gazdaságra alkalmazott helyes nemzetiségi politika az elmaradt köztársaságok gazdasági és kulturális színvonalának felemelésére és a fejlődési fokozatok öröklött különbségeinek kiküszöbölésére vezet. Nem kétséges, hogy ez még szilárabbá teszi és még jobban kimélyíti népeink egységét és egyenjogúságát. Így gyümölcsozik Jugoszlávia népeinek nemzeti felszabadulásuk a fasiszta megszállás és a nagyszerb burzsoázia egyeduralma alól és önkéntes egyesülésünk a JSzNK államközösségbe. Ezért védik népeink olyan elszántan nemzeti szabadságukat, egyenjogúságukat és egységüket minden kívülről, vagy belülről jövő elkülönülési és romboló kísérlet ellen. (Viharos taps). Jugoszlávia népei nemzeti szabadságukért harcolva megmutatták a felszabadulás utját az elnyomott népeknek.

VII.

A nép anyagi és kulturszínvonalának felemelése

Az öt éves terv nagy beruházásokat, a gazdasági erő fejlődésének gyors iramát, a termelés értékének növekedését és a népi jövedelemnek az 1939 évi 132 milliárdról 1951 évi 255 milliárd dinárra, vagyis majdnem kétszeresére való emelkedését irányozza elő. Nem felesleges tehát felvetni a kérdést, hogyan boldogul emellett a dolgozó nép?

Ismeretes és tudományosan bebizonyított tény, hogy a társadalom gazdagságának növekedése és a dolgozó nép jóléte nem halad mindenkor párhuzamosan. Ellenkezőleg, a tőkés országokban a termelőerők növekedését és a társadalmi gazdagság fokozódását a széles tömegek nyomora kíséri. Ez a tőkésrendszer törvénye. Ott a megnövekedett társadalmi vagyon a tőkésrendszer gazdaságának törvényei szerint egyre jobban halmozódik kisszámú pénzmágnás kezében. Részesedésük a nemzeti jövedelemből évről évre növekedik, a dolgozó tömegek részesedése pedig csökken. Vagyonhalmozás kisszámú tőkés kezében és a dolgozó tömegek nyomorának növekedése: ez a tőkés gazdaság feltétlen törvénye.

Nálunk nem így lesz. Hazánkban más társadalmi erők vannak hatalmon, mint a tőkés országokban. Nálunk más törvények érvényesek. Ezért hát más a nemzeti jövedelem megoszlása is, mint a tőkés rendszerben. A nemzeti jövedelem felosztása pedig a lakosság osztályai között alapvető kérdés a munkás és paraszt anyagi és kulturális helyzete szempontjából — mondja Sztalin. Hazánkban ezért a termelő erők és a társadalom gazdagságának növekedésével mindenkor párhuzamosan halad a dolgozó nép jólétének növekedése. Részesedése a nemzeti jövedelemből nem csökken, mint a tőkésrendszerben, hanem növekedni fog. Minél nagyobb lesz termelő erők és társadalmi gazdagságunk, annál inkább jómódban és kultúraltan él majd a dolgozó.

A munka termelékenységének szakadatlan növekedése nagyobb akkumulációnk, és az anyagi és kulturális életszínvonal állandó emelkedésének főforrása. Az öt éves terv a munka termelékenységének növekedését az 1946 évvel szemben 1951-ig az iparban 66%-kal, a bányászatban 90%-kal irányozza elő, a vasúti forgalomban az önköltségi árat 40%-kal csökkenti, a lakásépítésben 46%-kal és a kiskereskedelem költségeit 10% alá szállítja le az 1939 évi 39 százalékkal szemben. A hektáronkénti hozam növekedése a búzánál és egyéb kenyérgabonánál 15%-ot, a kukoricánál 20%-ot, az ipari növényeknél 8—30%-ot tesz ki. Ezen az alapon terv készült a dolgozók életszínvonalának emelésére. 1951-ig jelentősen megnövekedik a reális bér és a dolgozó paraszt és iparos jövedelme. Az állam 1951-ig 55 milliárd 700 millió dinár beruházást eszközöl a lakások, kórházak, gyógyintézetek, iskolák és kulturintézmények kiépítésére. Dolgozónk jobban fognak élni. Jobban táplálkoznak, öltözködnek, laknak, jobb és fejlettebb egészségügyi szolgálat áll rendelkezésükre, több iskola és kulturintézmény, kórház, gyógyintézet és szanatórium.

A kiskereskedelmi áruforgalomban az 1946 évi 55 milliárdról 1951-ig 102 milliárdra, tehát majdnem kétszeresre növekszik. Az ilyen nagy áruforgalomhoz meg kell erősítenünk és alkalmassá kell tennünk kereskedelmi gépezetünket és különösen beszerzési és fogyasztó szervezeteket a falvakon és városokban. Az 1939. évihez viszonyítva 1951-ben lakosonként

több mint 2-szer több cukrot

1,5-szer több sertézsírt,

3-szor több növényi olajat,
 9-szer több húsárút,
 5,5-szer több konzervált halat,
 17-szer több tésztaneműt,
 16-szor több konzervált gyümölcsöt,
 több mint 2-szer több textilt,
 2,5-szer több cipőt,
 4-szer több háztartási kelléket
 készítünk.

VIII.

Első ötéves tervünk ragyogó távlatokat nyit hazánk népej számára és biztos alapot teremt anyagi és kulturális virágzásukhoz. Fenséges alkotások és ragyogó győzelmek távlatait nyújtja. (Taps). A tőkésvilág más kilátások felé halad, Kapuit már döngeti a gazdasági válság. A dolgozó tömegek feje felett damokleszkardként függ a munkanélküliség veszélye. Az éhínség és magyarányú nyomor kísértete már feltűnt a láthatáron.

Mi gyorsabban alkotunk és sokszorososan gyorsabban haladunk előre, mint a régi Jugoszlávia. Az ipari termelés a régi Jugoszláviában 10 év alatt (1929-től 1939-ig) 20 százalékkal növekedett. Ez átlag 2%-ot tesz ki évenként. Ezzel szemben ötéves tervünk az ipari termelés közel 5-szörös emelkedését irányozza elő az 1939-évível szemben. Ez azt jelenti, hogy az új Jugoszlávia ipari fejlődése 19-szer gyorsabban halad, mint a régi Jugoszláviáé. A régi Jugoszláviában 10 év alatt (1930-tól 1940-ig) összesen 480 kilométer vasutat építettek, vagyis évente 48 kilométert. Ötéves tervünk évi 380 kilométer vasútvonal kiépítését irányozza elő. Ez majdnem 8-szorosa a réginek. A faeke kiszorítása évente mindössze 0,8%-ot tett ki. Ha valamilyen szerencsétlenség folytán meghosszabbodott volna a régi Jugoszlávia élete, 100 évre lett volna szükség, hogy a vaseke átvegye a faeke birodalmát. Mi azonban nagyon gyorsan muzeumba küldjük. Messze magunkmögött hagytuk a régi Jugoszlávia csigalassúságú fejlődési iramát. Ezt a nagy iramot így magyarázhatjuk meg:

E l ő s z ö r : azzal, hogy az ipar, földművelés, közlekedés, házépítés, ellátás stb. kérdése nem az egyes tőkések és egyes tőkés csoportok magánügye, hanem közös általános népi ügyünk; az egyes tőkések és tőkéscsoportok eszközei, bármilyen gazdagok is, korlátozottak a állami és népi eszközökhöz képest; népi államunk sokkal nagyobb anyagi és pénzeszközöket mozgósíthat és hozhat forgalomba, mint a régi Jugoszlávia; ezeket az eszközöket észszerűbben és hasznosabb célokra használják fel; a népi állam megindíthatja és serkenítheti az alkotó munkát és a munka hasonlíthatatlanul nagyobb erejét tudja megszervezni, mint a régi Jugoszlávia.

M á s o d s z o r : azzal, hogy hazánk dolgozó népe önfeláldozóbban és belterjesebben dolgozik, mint azelőtt, mert tudatában van annak, hogy önmagának, népe jobb jövőjéért és nem a tőkéseknek dolgozik. (Helyeslés).

H a r m a d s z o r : azzal, hogy bevezettük a tervgazdaságot. Ezt igazolja az ezévi terv első évnegyedének nyilvántartása is: Az ipar 104%-ban, a bányák 101%-ban, a közlekedés 101%-ban megvalósították a tervet. A vetési terv megvalósítása nagyjából szintén megtörténik.

Mellékesen megjegyzem, hogy a háromhavi tervet összességében bizonyos mértékben túlszárnyalták. Végrehajtása azonban nem arányos. Egyes ágazatok messze túlszárnyalták a tervet, egyesek nem is valószínűsítették meg. Ezért mindennapos harcot kell folytatnunk a terv arányos

megvalósításáért minden ágazatban és a terv minden útmutatásának érvényesítéséért.

A terv nyilvántartásának megvalósítása nem elegendő. Ez lassú és nem rendszeres. Egyes gazdasági vezetők, vállalati igazgatók, igazgatóságok és sokan mások a régi statisztikusok szemével tekintenek a nyilvántartásra, akik feljegyezgették és rendezgették a számokat, hogy 5—10 év múlva valaki felhasználja. Innen van az, hogy a gazdasági vezetők közül sokan felesleges munkának tekintik a nyilvántartást. Még mindig nem fogták fel: a) hogy a mindennapi pontos nyilvántartás a leghatalmasabb fegyver a kezükben az operatív irányítás és a termelési folyamat feljavítására és b) hogy a nyilvántartás szolgáltatja az adatokat a tervek pontosabb kidolgozására és kijavítására. A harc a nyilvántartásért egyike a legfontosabb feladatoknak a tervért folytatott harcban.

IX.

Miért készítettünk öt éves tervet és nem, mondiuk két éves, vagy tíz éves tervet? A reakciók azt a vádat emelik majd, hogy mindenben utánozzuk a Szovjet Szövetséget. Nem kívánunk védekezni e vád ellen, mert nem is olyan rossz dolog a Szovjet Szövetség példáját követni. (Viharos helyeslés). Mindennek ellenére megmagyarázzuk, miért készítettünk éppen öt éves tervet. Nem választhattuk a két éves tervet, mert csak kis és szűk határok közötti távlatokat nyújthatott volna. A két éves terv kis feladatokat tűzött volna ki, fékezne a valóban létező lendületet, akadályozná a tömegek munkalendületét és meglasztaná előrelátásunkat. Az öt éves terv mellett döntöttünk, mert nagy és ragvógó távlatokat nyit meg, reális feladatokat ró ki, serkenti a kezdeményezést tovább fejleszti az alkotó lendületet és meggyorsítja előrehaladásunkat. A szövetséges kormány az öt éves terv mellett döntött azért is, mert ez nem valami kísérlet. Teljesen bizonyosak vagyunk abban, hogy megvalósítjuk öt éves tervünket és ennek megvalósítását nem tudják megakadályozni sem a hazai reakció szétfúzott maradványai, sem pedig külföldi védnökeik. (Taps). Nem köthettük le magunkat a tíz éves terv mellett azért, mert ma még senki se tudja előrelátni és kiszámítani 10 évre előre mindazon óriási lehetőségeket és hatalmas eszközöket, amelyeket a tervgazdaságra való áttérés teremt. A tíz éves terv így bizonytalan előirányzatokon alapulna. Minthogy a mai lehetőségekből indulna ki, bizonyára nem reális és túlságosan kis feladatokat irányozna elő.

X.

Harc a tervért

Előttünk fekszik, néptársaim, első öt éves tervünk. Tervkészítő szerveink sok fáradságot, szeretetet, sok álmatlan éjszakát szenteltek a terv kidolgozására. A terv elkészítése azonban csak az első, legkönnyebb lépés. Most következik az, ami a legfontosabb és legnehezebb. A terv nem valósul meg magától. Valóráváltását úgy kell kivívni, mint egy nagy ütközetet a háborúban. Az öt éves terv nagy célokat tűzött ki, megszabta a munka és harc pontos vonalát és közelebről meghatározta építésünk feladatait. Ezt a vonalat és e feladatokat ki kell dolgozni, meg kell magyarázni és biztosítani kell valóráváltásukat. Ez fordulópontot jelent a munka minden vonalán. Az egyesek és a munkaközösségek munkáját, a gyárakban és mezőkön, vasutakon és hivatalokban, iskolákban, tudományos, kulturális, vagy bármely más intézményben alá kell rendelni annak, hogy az öt éves tervet megvalósítsák. Sőt

túlszárnyalják. Minden egyes dolgozóval, bárhol állion és bármit dolgozzék is, meg kell ismertetni a terv nagy céljait, az ő szerepét, feladatait és kötelességeit a tervben. Nem szabad, hogy akádon hazánkban egyetlen dolgozó is, aki nincs tisztában azzal, hogy mi mindent hoz népeinknek az öt éves terv megvalósítása. A harcban a tervért propagandánk feladata, hogy mindezt egyszerűen, világosan és mindenki számára érthetően megmagyarázza. Ez lesz propagandánk nagy hozzájárulása a győzelem kivívásához. Különösen fontos annak megmagyarázása, hogy a terv részletes gazdasági programot nyújt a Népfront kiszélesítésére és megszilárdítására és minden dolgozó: a munkás, paraszt, iparos és dolgozó értelmiség még szorosabb egységhez kapcsolására.

Bizonyára lesznek különböző nehézségek is a terv megvalósítása során. Nagyon ébereknek kell lennünk. A belső és külső ellenségek minden fajtája igyekszik majd szabotálni a terv megvalósítását. Ideiében le kell, hogy leplezzük és ártalmatlanná tegyük őket. Lépten-nvomon küzdenünk kell majd a lendületet és az ügyek gyors lebonyolítását fékezni igyekező bürokratizmus, a hanyagság és lelkiismeretlenség, a kötelesség mulasztás és a fegyelmetlenség ellen a munkában.

A terv megvalósítása függ: először, a dolgozó tömegek mozgósításától, ezek eltökéltségétől és áldozatkészségétől a munkában és a harcban a terv megvalósításáért és túlszárnyalásáért, továbbá a szükséges káderek előteremtésétől: másodsor az anyagi és pénzeszközök mozgósításától, az észszerű gazdálkodástól és a takarékoságtól és harmadszor: az irányítástól, a munka jó megszervezésétől, helvesen felállított normáktól, a nyilvántartástól és a termelés és fogvasztás ellenőrzésétől.

Meggyőződésünk, néptársaim, hogy minden nehézségekkel megbirkózunk. A nehézségek elleni küzdelemben megizmosodnak erőink, tökéletesebbé válik munkaszervezetünk és fokozódnak képességeink. Az öt éves tervünk megvalósításáért és túlszárnyalásáért folyó harcban hazánkat az új élet nagy műhelvévé alakítjuk, amelyből új felséges dolgok és új emberek kerülnek ki. Mutassuk meg megegyyszer a világnak, milyen csodákat tud teremteni a szabad és egyesült nép, amikor az igazi népuralom körül tömörül. (Hosszas taps).

Megvalósíthatjuk-e mi, néptársaim, mind e feladatokat és megváltoztathatjuk-e hazánk képét? Igen, mi meg tudjuk ezt tenni. Biztosítékot jelentenek erre: hazánk természeti gazdagsága, tartalékai és lehetőségei;

hazánk dolgozó népének fáradságot, erőfeszítést és az öt éves terv nagy művének megvalósításáért folyó harcban hozott áldozatokat nem sajnáló önfeláldozása és hősiessége a munkában;

eltökéltségünk és akaratunk, hogy új nagy győzelmet arassunk, hogy a lehetőséget valósággá tegyük;

hazánk kormányzata, élén Titó néptárrsal, minden győzelmünk kezdeményezőjével és szervezőjével. (Hosszantartó, viharos taps).

